ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยระบบแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสาร

ผู้เขียน นางจงจิต ไชยวงค์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุณี มณีกุล ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดภาพในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง โดยการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสาร กรณีศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย อายุ 9 ปี จำนวน 1 คน ซึ่งมีปัญหาทางการสื่อสารมารับการฟื้นฟูที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) ชุดภาพจำนวน 7 ภาพ 2) แบบแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 3) แบบประเมินและบันทึกการฝึกใช้สื่อภาพขั้นตอนที่ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตพฤติกรรมการฝึก บันทึกหลังการฝึก บันทึกภาพวีดิทัศน์ ใช้เวลาในการฝึก 28 วัน วันละ 30 ครั้ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้ชุดภาพ 2 ชุด จำนวน 7 ภาพ แบ่งเป็นหมวดขนมและหมวดของเล่น ขนาดภาพแต่ละภาพเท่ากับ 3x3 นิ้ว เป็นภาพถ่ายสีสร้างจากการประเมินแรงเสริมของกรณีศึกษา

2. กรณีศึกษามีทักษะการสื่อสารโดยระบบแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสารในภาพรวม มีค่าร้อยละ 93.88 อยู่ในระดับดีมาก และในแต่ละขั้นมีรายละเอียดดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1 ขั้นที่ 1A กรณีศึกษามีการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ76.94 อยู่ในระดับ ปานกลาง

2.2 ขั้นที่ 1B กรณีศึกษามีการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ97.04 อยู่ในระดับดีมาก

2.3 ขั้นที่ 2 การเพิ่มระยะห่างระหว่างเด็กกับครูผู้ฝึกในการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ 90.67 อยู่ในระดับดีมาก

2.4 ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพโดยเพิ่มระยะห่างเด็กกับครูผู้ฝึกที่อยู่คนละห้องในการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ 98.00 อยู่ในระดับดีมาก

2.5 ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพโดยเพิ่มระยะห่างระหว่างเด็กกับสมุดภาพและห่างจากครูผู้ฝึก มีค่าร้อยละ 98.89 อยู่ในระดับดีมาก

2.6 ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพในสถานการณ์จริง กรณีศึกษาสามารถทำได้ด้วยตนเองทั้งหมด มีค่าร้อยละ 100.00 อยู่ในระดับดีมาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Development of Communication Skills of the Student with Mental Retardation Using the Picture Exchange Communication System

Author Mrs. Jungjit Chaiwong

Degree Master of Education (Special Education)

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr.Jarunee Maneekul Chairperson

Asst. Prof. Dr.Virapong Saeng-Xuto Member

ABSTRACT

The purposes of this study were to construct the picture sets to develop communication skill of a student with severe mental retardation and to study the student's communication skill using Picture Exchange Communication System (PECS). The case study was a nine-year-old boy having a communication problem and studying at Special Education Center Region 8, Amphur Mae Rim, Chiang Mai. The instruments were 1) a set of 7 pictures 2) 5 lesson plans 3) an evaluation form using Picture Exchange Communication System (PECS) in Phase 1 and 2. The study was taken 28 days ; 30 times per day. Data were collected from a behavior form and video recording and analyzed by frequency, means and percentage.

The results were as follows:

1. There were two picture categories, contained 7 pictures which were snacks and toys, with the size of 3x3 inches. All of them were colour pictures created by the reinforcement assessment of the student

2. The student had excellent level in all aspects of PECS with percentage 93.88.

The findings of phase 1 and 2 were as follows :

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1 Phrase 1A (Picture Exchange) the student had moderate level in communication skill in picture exchange percentage 76.94.

2.2 Phrase 1B (Picture Exchange) the student had excellent level in communication skill in picture exchange percentage 97.04.

2.3 Phrase 2 : Distance & Persistence with trainers, the student had excellent level at percentage 90.67.

2.4 Distance and Persistence with trainers in different room, the student had excellent level at percentage 98.00.

2.5 Distance & Persistence with trainers, picture sets and the student; the student had excellent level at percentage 98.89.

2.6 Distance & Persistence with a real situation, the student had excellent level at percentage 100.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved